

عملکرد داروهای خوراکی پایین آورنده

قندخون چگونه است؟

این قرص ها با تحریک سلول های تولیدکننده انسولین در لوزالمعده و یا کاهش مقاومت بدن نسبت به انسولین سطح قندخون را پایین می آورند. بیمارانی که از این قرص ها استفاده می کنند باید با نحوه کار آنها آشنا شوند و به عوارض احتمالی آنها آگاه باشند. معمولاً افرادی که بیماری قند در آنها تشخیص داده می شود در صورت بالا نبودن شدید قندخون ابتدا چند هفته تحت درمان با رژیم غذایی و ورزش قرار می گیرند و بعد از آن در صورت کاهش نیافتن قندخون به مقدار کافی، استفاده از قرص های ضد دیابت آغاز می گردد.

مصرف قرص به هیچ عنوان جای رژیم غذایی را نمی گیرد و با وجود مصرف قرص، همچنان رعایت رژیم غذایی مناسب و ورزش منظم لازم است

انواع داروهای پایین آورنده قندخون کدامند؟

قرص های ضد دیابت در ۵ دسته طبقه بندی می شوند. بعضی از انواع آنها شامل گلی بن گلامید، مت فورمین، آکاربوز، پیوگلیتازون و ریپاگلیتید می باشند. هریک از داروهای پایین آورنده قندخون به یکی از دسته های دارویی تعلق دارند. بهتر است بیمار نام قرص های مصرفی خود را بداند و عوارض جانبی آنها را بشناسد.

۱- گلی بن گلامید

این قرص امروزه پرمصرف ترین داروی پایین آورنده قندخون است. مصرف این دارو سبب افزایش آزادسازی انسولین از لوزالمعده و ورود آن به جریان خون و کاهش قندخون می گردد.

بنابراین هنگامی می توان از این دارو استفاده نمود که هنوز بدن قادر باشد انسولین بسازد و سلول های بدن بتوانند به آن پاسخ دهند. پس این نوع دارو، در دیابتی های وابسته به انسولین یا دیابت نوع ۱ اثری ندارد.

عوارض گلی بن گلامید

حالت تهوع که معمولاً چند روز بعد از ادامه مصرف قرص از بین می رود. در صورت به تاخیر انداختن وعده غذایی و یا حذف یک وعده غذایی، ممکن است با کاهش شدید قندخون مواجه شوید.

برای عملکرد بهتر این دارو، قرص باید قبل از صرف غذا میل شود. این دارو به صورت قرص های ۵ میلی گرمی

موجود است که معمولاً یک الی دو بار در روز تجویز می شود و حداقل مقدار لازم نصف قرص و حداکثر مقدار مجاز چهار قرص در روز است.

۲- مت فورمین

مت فورمین باعث کاهش اشتها و تثبیت وزن در بیماران دیابتی می شود. این دارو برای بیمار ان چاق و افراد دارای چربی خون بالا مناسب تر است.

افراد دارای بیماری های کبدی، کلیوی و نارسایی قلبی یا تنفسی نباید از مت فورمین استفاده کنند.

با شروع مصرف این دارو ممکن است مشکلات گوارشی مثل تهوع و اسهال رخ دهد. مصرف هم زمان این دارو با غذا یا بلافاصله بعد از صرف غذا می تواند این مشکلات را

تخفیف دهد. در صورت ایجاد اسهال و استفراغ باید

مصرف دارو را قطع کرده و به پزشک مراجعه کنید.

همچنین جهت کاهش عوارض گوارشی توصیه می شود مت فورمین از نصف قرص یا حداکثر یک قرص بعد از شام شروع و در صورت تحمل بیمار بتدریج مقدار آن افزایش یابد.

این دارو که به صورت قرص های ۵۰۰ میلی گرمی است تولید گلوکز توسط کبد را کاهش می دهد. همچنین مقاومت به انسولین را در بدن کاهش داده لذا جذب

گلوکز به سلول های بدن در اثر انسولین بیشتر می شود حداکثر مقدار مجاز این دارو ۶ قرص ۵۰۰ میلی گرمی

بیمارستان امام صادق (ع) دلیجان

قرص های خوراکی پایین آورنده قند خون

تهیه و تنظیم :

آرزو رضائی

(ارشد پرستاری مراقبت های ویژه)

صورت می گیرد . همچنین در دوران بارداری و شیردهی مصرف این دارو توصیه نمی شود . این دارو می تواند اثر قرص های خوراکی ضد بارداری را کاهش دهد . در صورت مشاهده هر یک از علائم زیر بیمار باید مصرف دارو را قطع کرده و با پزشک خود تماس بگیرد : عفونت تنفسی، سردرد، درد عضلانی، زخم گلو ، دندان درد، افزایش وزن ، تورم پاها ، خستگی بیش از حد . پیوگلیتازون به شکل قرص های ۱۵ و ۳۰ و ۴۵ گرمی در داروخانه ها موجود است و حداکثر مقدار مجاز آن ۴۵ میلی گرم در روز است .

۵- رپاگلینید (Repaglinide)

این دارو در درمان دیابت نوع ۲ با تحریک لوزالمعده به ترشح انسولین ، قند خون را تنظیم می کند . برای افزایش تاثیر رپاگلینید ، حداکثر تا نیم ساعت قبل از خوردن غذا باید دارو را مصرف نمود . در بیماران با مشکلات کبدی، کلیوی، دوران بارداری و دوران شیردهی مصرف این دارو ممکن است ممنوع باشد . رپاگلینید به صورت قرص های ۰/۵ و ۱ و ۲ میلی گرمی در داروخانه ها موجود است و حداکثر مقدار مجاز مصرف آن ۴ میلی گرم در روز است .

منابع:

(۱) مرکز تحقیقات دیابت . پژوهشکده علوم غدد و متابولیسم . دانشگاه علوم پزشکی تهران

در روز است .

۳-آکاربوز

این دارو باعث به تاخیر افتادن هضم کربوهیدرات ها و به دنبال آن تاخیر جذب گلوکز از روده می شود و در نتیجه باعث می شود که قند به آهستگی وارد جریان خون شود و از افزایش ناگهانی قندخون جلوگیری بعمل آید . کربوهیدرات های تجزیه نشده در روده توسط باکتری های روده ای تجزیه می شوند و این رخداد می تواند به بروز دل درد، نفخ و اسهال منجر شود . این دارو باید در ابتدای غذاخوردن میل شود .

آکاربوز قرص های ۵۰ و ۱۰۰ میلی گرمی دارد و باید به صورت نصف قرص ۵۰ میلی گرمی در ابتدای هر وعده غذایی شروع شود تا عوارض گوارشی آن به حداقل برسد معمولا عوارض گوارشی با ادامه درمان کاهش می یابند حداکثر مقدار مجاز این دارو ۳ قرص ۱۰۰ میلی گرمی در روز است .

۴- پیوگلیتازون (Pioglitazone)

این دارو به تنهایی یا در ترکیب با داروهای دیگر برای درمان بیماران دیابتی نوع ۲ ، که با رژیم غذایی و ورزش نتوانسته باشند قند خون خود را پایین آورند، استفاده می شود . این دارو با کاهش مقاومت بدن در مقابل انسولین به پایین آوردن سطح قند خون کمک می کند . مصرف پیوگلیتازون در بیماران مبتلا به نارسایی قلبی ، کلیوی، کبدی و بیماران مبتلا به ورم اندام ها با احتیاط